

Skoliosa – radiologické hodnocení

Andrea Šprláková – Puková

Marek Mechl, Miloš Keřkovský

Martin Repko

RDK FNB - Bohunice a LF MU Brno

Ortopedická klinika FNB – Bohunice a LF MU Brno

Definice

- Trojdimenzionální deformita páteře – zakřivení do strany více jak 10 st. s rotací obratlových těl a porušenou fyziologickou křivkou v sagitální rovině
- V dětském věku
- Neléčená – závažné deformity

Klasifikace skoliosy

- Idiopatické – nejčastější (80 %), infantilní – juvenilní – adolescentní, Lenkeho systém
- Kongenitální – poruchy formace a segmentace
- Neuromuskulární

Idiopatická skoliosa

<u>CURVE TYPE</u>				
Type	Proximal Thoracic	Main Thoracic	Thoracolumbar/Lumbar	Description
1	Non-Structural	Structural (Major)*	Non-Structural	Main Thoracic (MT)
2	Structural	Structural (Major)*	Non-Structural	Double Thoracic (DT)
3	Non-Structural	Structural (Major)*	Structural	Double Major (DM)
4	Structural	Structural (Major)*	Structural (Major)*	Triple Major (TM) ⁵
5	Non-Structural	Non-Structural	Structural (Major)*	Thoracolumbar/Lumbar (TL/L)
6	Non-Structural	Structural	Structural (Major)*	Thoracolumbar/Lumbar-Main Thoracic (TL/L-MT)

STRUCTURAL CRITERIA

(Minor Curves)

Proximal Thoracic - Side Bending Cobb $\geq 25^\circ$
 - T2-T5 Kyphosis $\geq +20^\circ$

Main Thoracic - Side Bending Cobb $\geq 25^\circ$
 - T10-L2 Kyphosis $\geq +20^\circ$

Thoracolumbar/Lumbar - Side Bending Cobb $\geq 25^\circ$
 - T10-L2 Kyphosis $\geq +20^\circ$

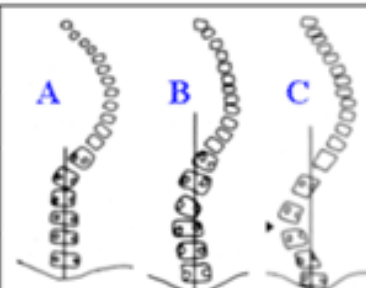
*Major = Largest Cobb measurement, always structural
 Minor = All other curves with structural criteria applied
⁵Type 4 - MT or TL/L can be major curve

LOCATION OF APEX

(SRS Definition)

<u>CURVE</u>	<u>APEX</u>
Thoracic	T2-T11/12 Disc
Thoracolumbar	T12-L1
Thoracolumbar/Lumbar	L1/2 Disc-L4

Modifiers

Lumbar Spine Modifier	CSVL to Lumbar Apex	
A	CSVL between pedicles	
B	CSVL touches apical body(ies)	
C	CSVL completely medial	

Thoracic Sagittal Profile T5-T12	
- (Hypo)	< 10°
N (Normal)	10° - 40°
+ (Hyper)	> 40°

Curve Type (**1-6**) + Lumbar Spine Modifier (**A, B, C**) + Thoracic Sagittal Modifier (**-, N, +**)
 Classification (e.g. **1B+**): _____

Lenkeho klas – 6 typů, dělí podle křivky L p (A,B,C), a Th v sag (-,N,+)

1. Hlavní křivka - největší Cobb. úhel - PT, MT,Th/L
2. Vedlejší křivka - strukturální ?? (úklon –omezená korekce, více 25 st, bočná – kyfosa více 20 st., PT Th2-5, MT , TL/ L Th 10 – L2,)

typ	označení	Horní Th (PT)	Stř.+ dol. Th (MT)	Th-L přechod a L (TL/L)
1	Main thoracic		Strukt (hlavní)	
2	Double thoracic	strukt	Strukt (hlavní)	
3	Double major		Strukt (hlavní)	strukt
4	Triple major	strukt	Strukt (hlavní)	Strukt (hlavní)
5	TL/L			Strukt (hlavní)
6	TL/L-MT		strukt	Strukt (hlavní)

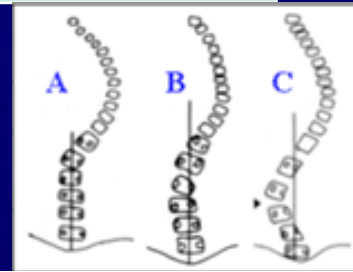
Modifikace dle Lp

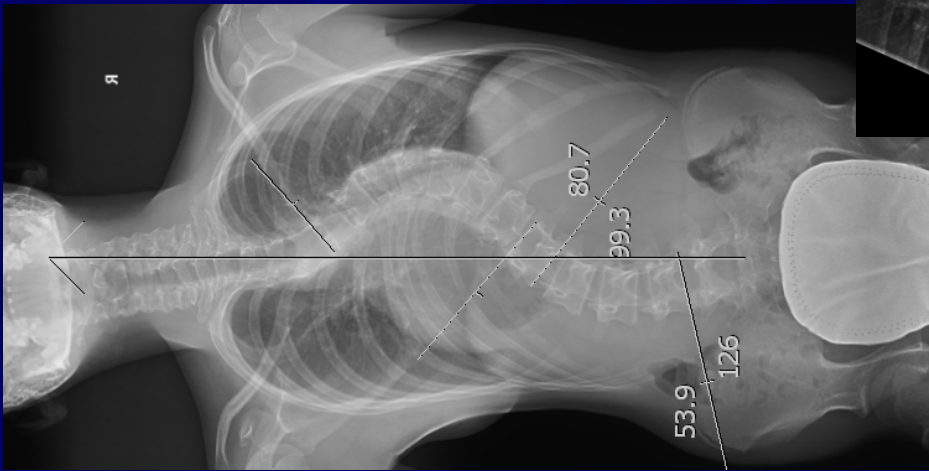
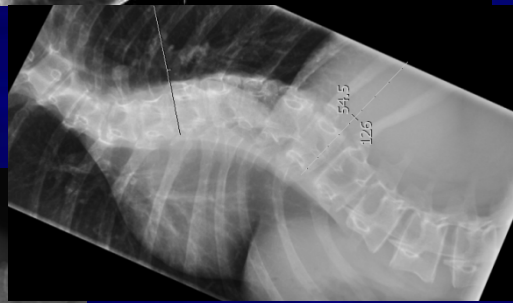
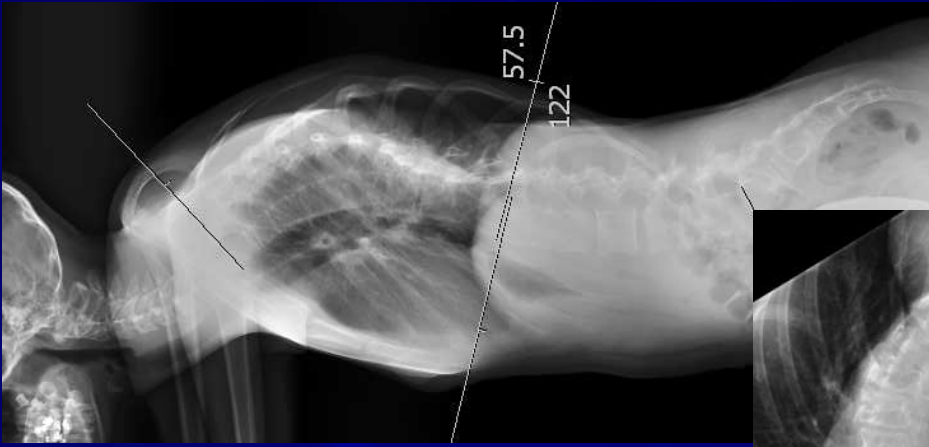
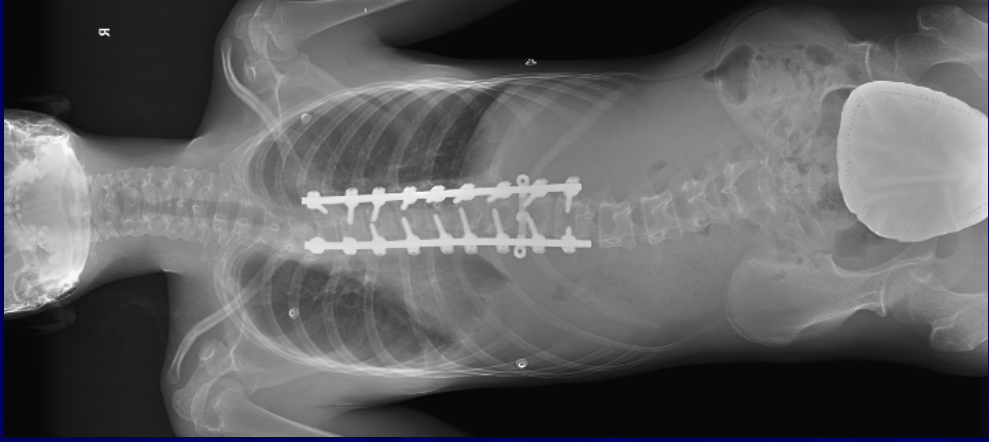
Detekce ALV – nejvíce vychýlený obratel, CSVL – central sacral vertical line - osou sakra

Modifikace L	Vztah CSVL a vrcholu L
A	CSVL mezi pedikly
B	CSVL se dotýká se ALV
C	CSVL mimo ALV

Modifikace Thp

Cobb sagitál. Th5-12	
Hypo (-)	méně 10
Normal	10-40
Hyper (+)	Více 40

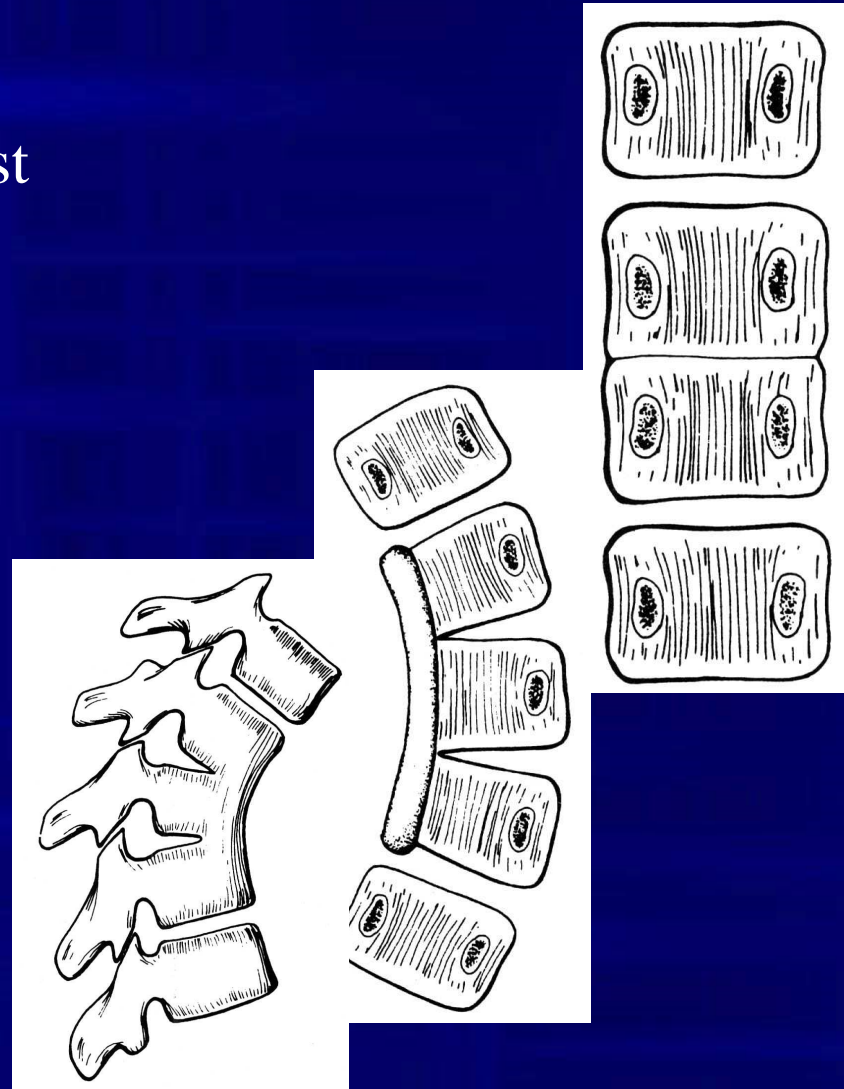

Kongenitální skoliosa - etiologie

- Porucha segmentace - jednostranná, oboustranná lišta
- Porucha formace – klínovitý obratel, hemivertebra
- Kombinace

Porucha segmentace

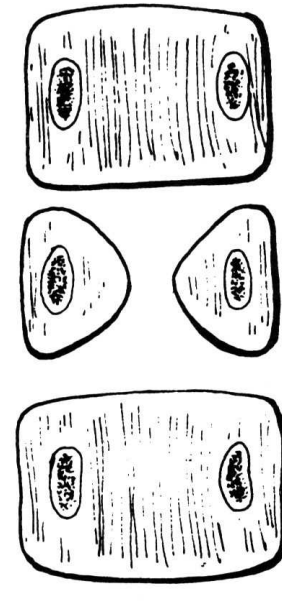
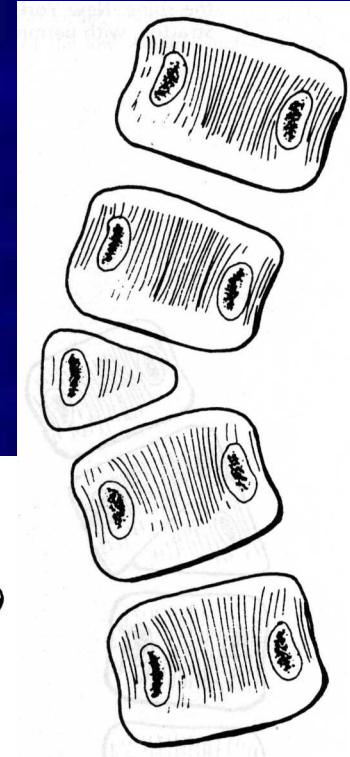
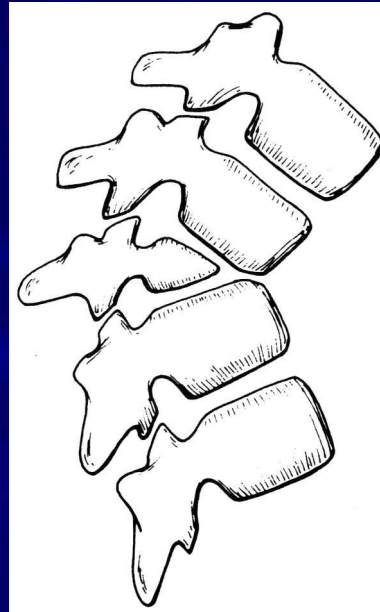
- Kongenitální lišta – omezený růst
- Anterior – kyfóza
- Posterior – lordóza
- Lateral – skoliosa
- Anterolateral - kyfoskolióza
- posterolateral – lordoskolióza
- kompletní

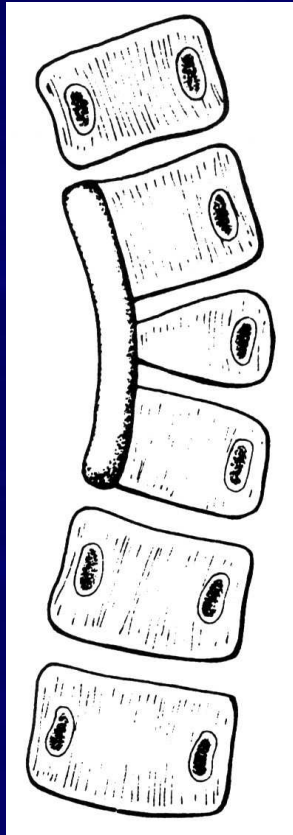

Poruchy formace

- Anterior – kyfóza
- Posterior – lordóza
- Lateral – skoliosa
- Anterolateral - kyfoskolióza
- Anterior central defect

Kombinace poruch

Hemivertebra +
unilaterální lišta

Nesegmentovaná
hemivertebra

Hemivertebra

- Nejčastější příčina
- Nesegmentovaná
- Částečná segmentace
- Úplná segmentace

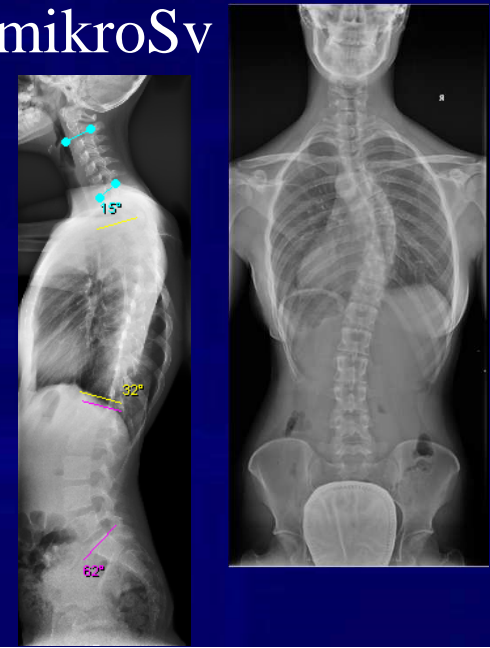
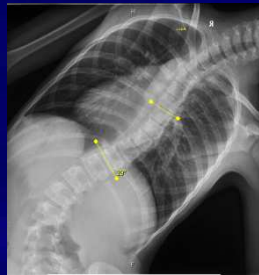
Zvyšuje riziko
skoliózy

Úloha radiologie

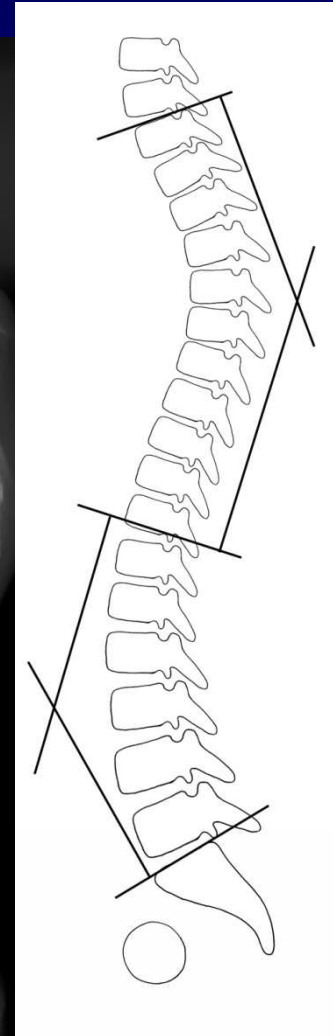
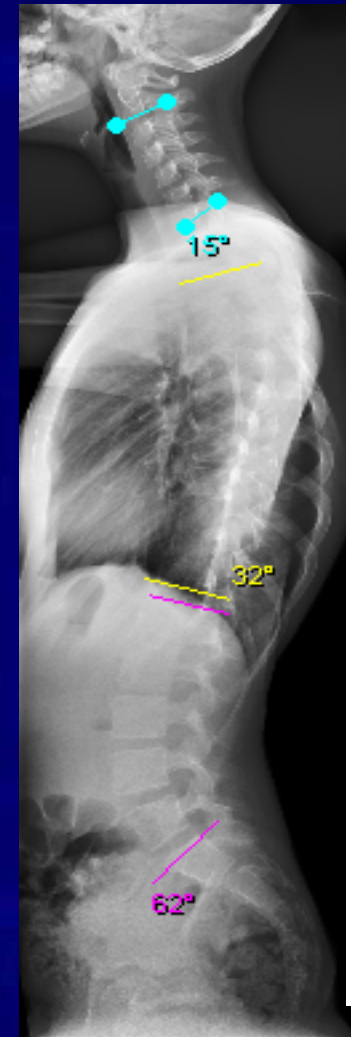
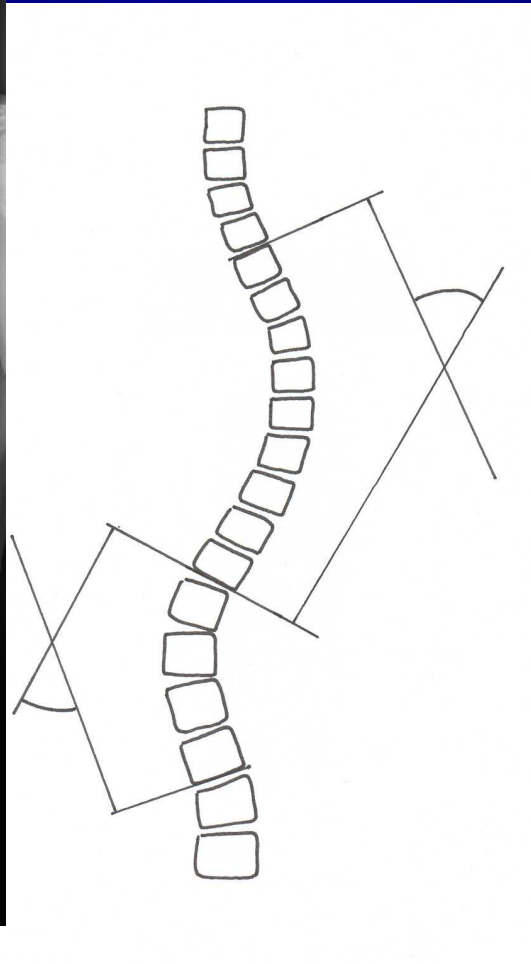
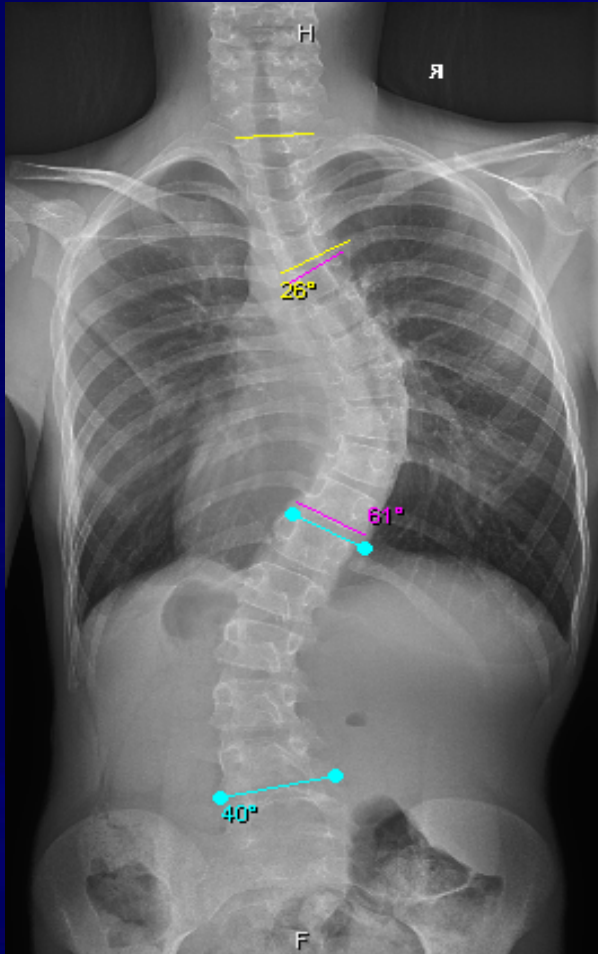
- základní diagnosa – stupeň, typ křivky, přidružené abnormality, kostní věk
- monitoring – progrese, odpověď na léčbu
- předoperační plánování – poloha šroubů
- RTG, CT, MR

RTG snímek

- Základní při diagnostice –
- Snímek ve stoje – PA a bočný, 180 cm vzdálenost, PA - hřebeny lopat kyčelních, L5
- Úklonové snímky – vleže na zádech
- U pac. s neuromuskulární skoliosou – trakční snímky
- Standardní protokol – PA + lateral = 440mikroSv (0,4mSv)

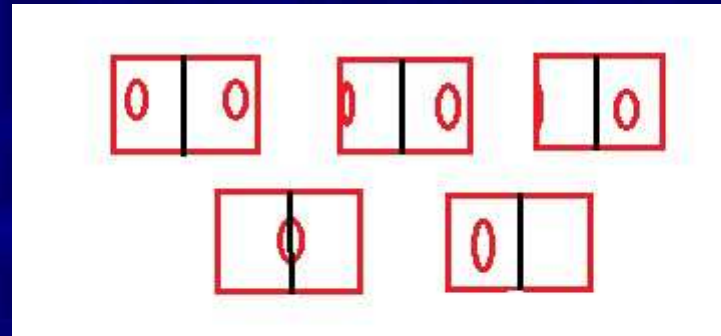

Měření dle **Cobba** - úhel svírající kolmice od linií koncových obratlů (s největší odchylkou pediklů od horizontální linie)

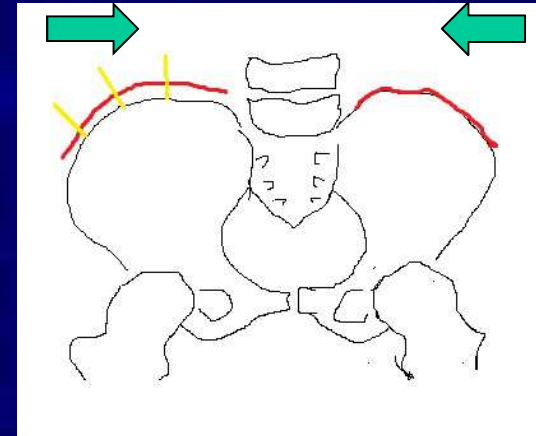
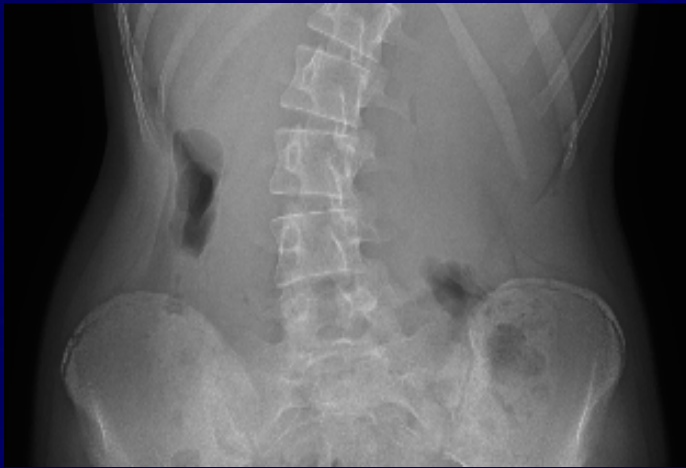

Rotace obratlů

- Nash and Moe metoda – grade 0 – IV
- 0 – pedikly jsou ve stejné vzdálenosti od hran obratlového těla
- 1 – pedikl je posunut od hrany směrem mediálním
- 2 – poloha mezi 1 a 3
- 3 – pedikl je ve střední čáře obratlového těla
- 4 – pedikl je za střední čarou

Kostní věk

- Risser sign – 5 stupňů, postup osifikace lopaty k. kyčelní

Progrese křivky –R.s. 0-1

- RTG ruky - Sanders skóre, 8 st. (zjednodušený systém, spolehlivější než Risser.s.)

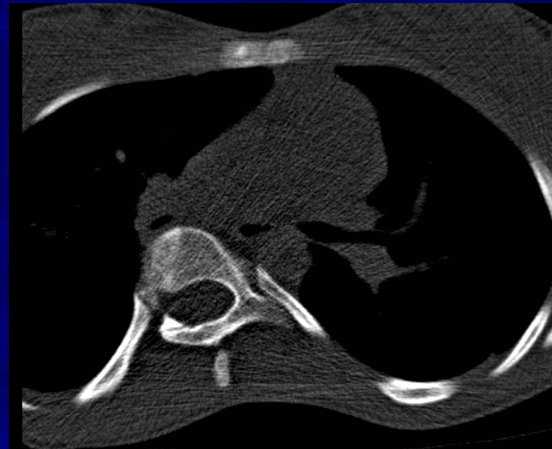
CT

- *Není indikováno rutinně*
- *Zobrazení poruch segmentace –
rekonstrukce*
- *Zobrazení rotačních deformit –předoperační
plánování*
- *Postoperační komplikace*

CT

- Zobrazení páteře od C7 po S1
- Low dose CT – 0,6 – 1.0 mSv (0,8 mSv)
- 80kV, 20-25 mAs
- Maree T Izatt*CT and radiographic analysis of sagittal profile changes following thoracoscopic anterior scoliosis surgery, *Scoliosis* 2012, 7:15 - 2 mSv

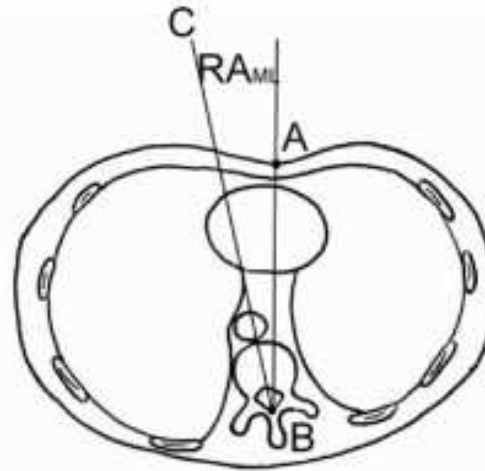
DLP mGy*cm	E [mSv]
38,4	0,80
50,6	0,79
51,7	0,87
37,8	0,62
50,6	0,76
53,5	0,98

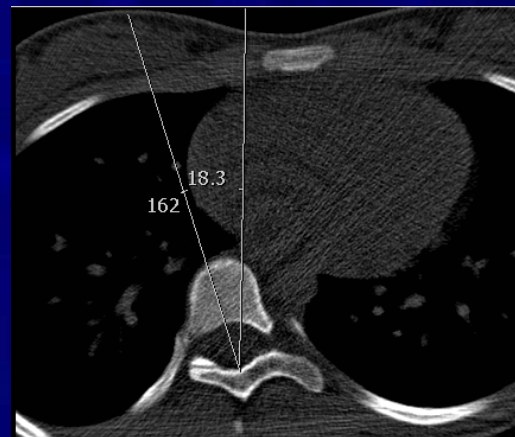
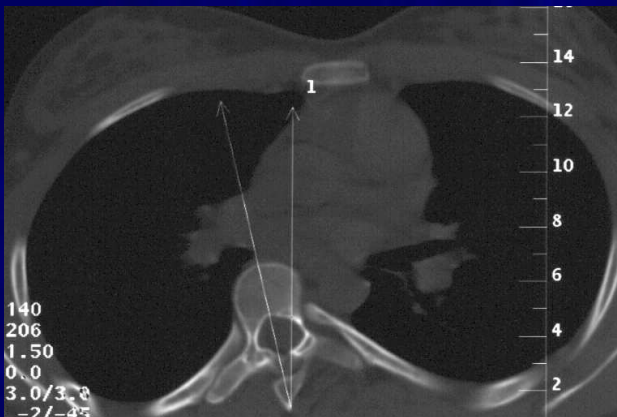
Měření apikální vertebrální rotace - Aaro and Dahlborn

Aaro-Dahlborn [38]

Line AB joins the anterior midline of body (A) and dorsal central aspect of vertebral foramen (B); line BC runs through the midline of the vertebral body; rotation angle is the angle between these two lines

Gabrielle C Lam :
Vertebral rotation
measurement: a summary
and comparison of
common radiographic and
CT methods, *Scoliosis*
2008, 3:16

- Předoperační plánování
- pooperačně

MR

- MR – poměry v páteřním kanále, vývojové anomálie - septum
- Rutinní použití u idiopatické skoliosy ???

Indikace

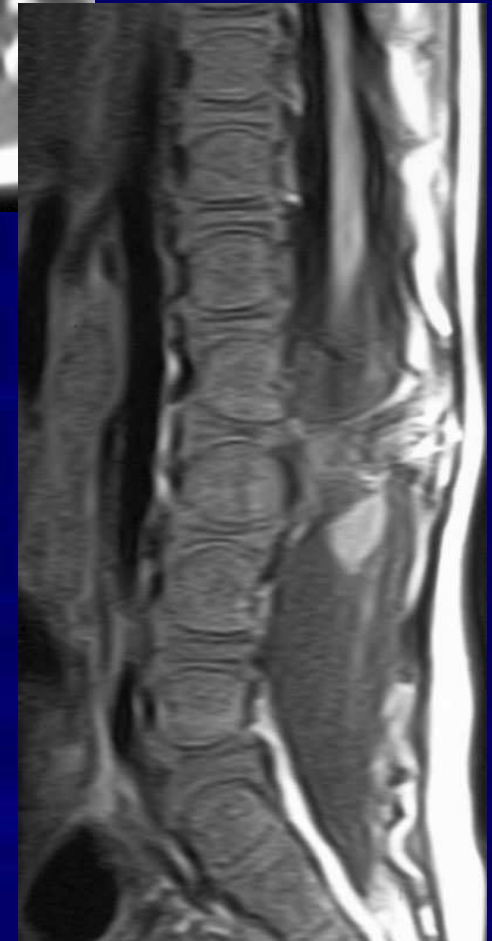
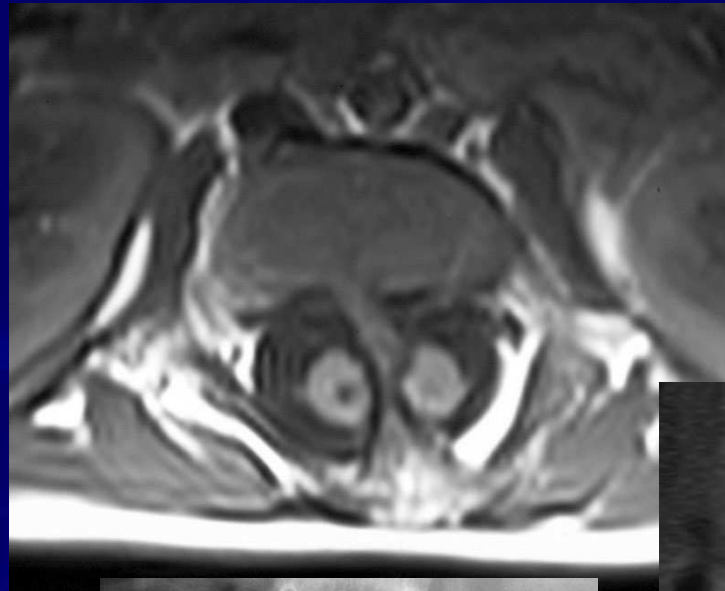
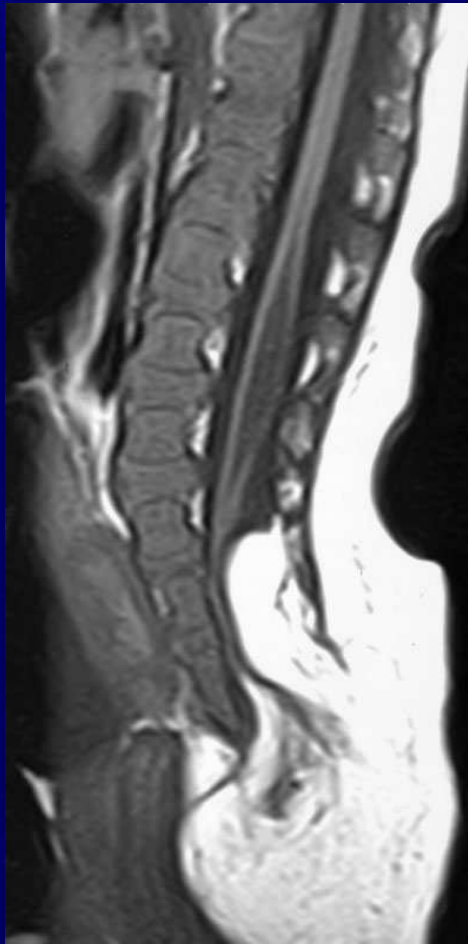
- Atypická křivka (Left thoracic curve, double thoracic curve)
- Neurologická symptomatologie
- bolestivá skolióza
- Znamky dysrafismu
- Rychlá progresse
- Široký páteřní kanál
- Přidružené deformity dolních končetin

MR

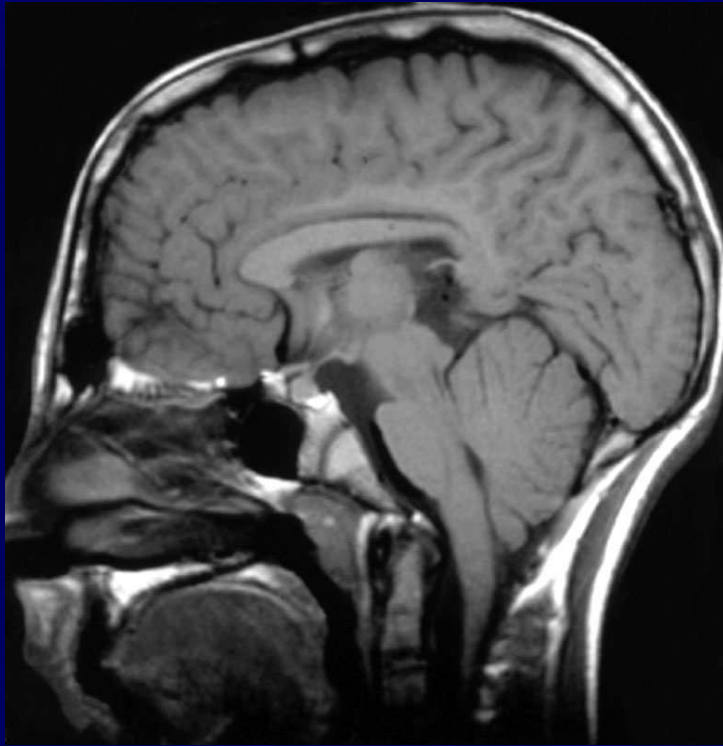
- MR – T1, T2, STIR – 3 roviny
- Vyšetření obtížné – zejména jestliže je více jak 1 křivka
- NE dg. skoliózy
- Abnormality míchy - syringomyelia, hydromyelia, spinal-cord tumors, dysraphism, a tethered cord, diastematomyelia, lipomy, neurofibromy, Chiari malformations změni dg. a postup léčby

diastematomyelia

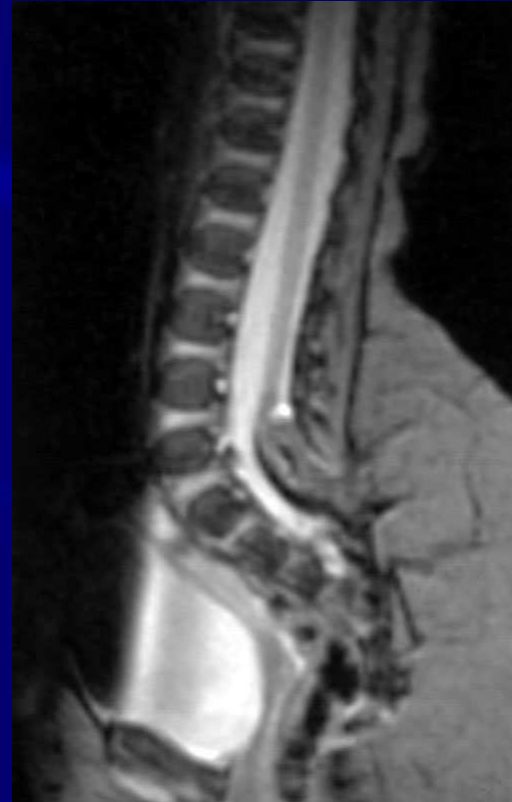

Lipomyelomeningocele,
hydromyelia

Tethered cord,
intradural lipoma

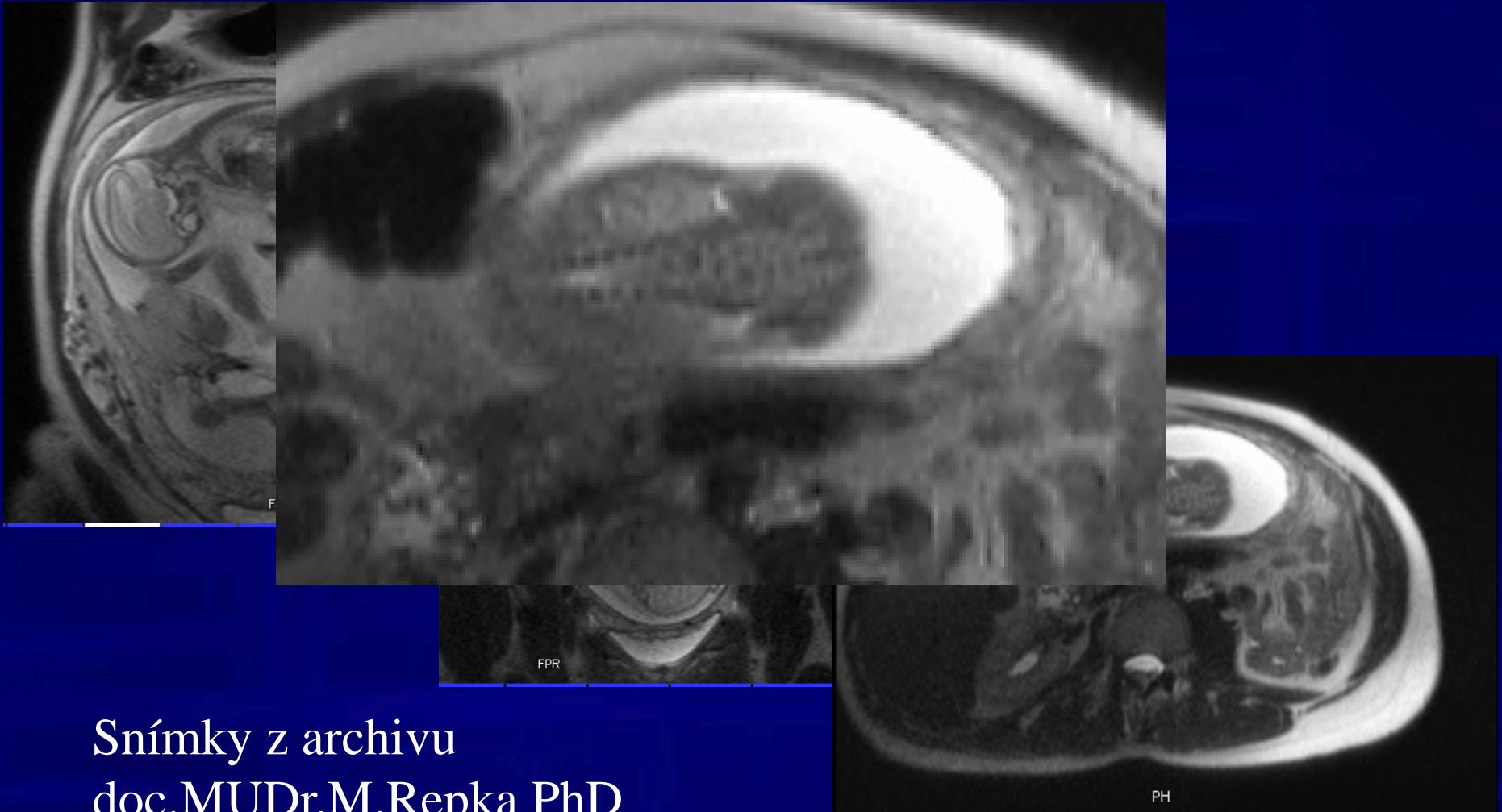
Chiari malformation

Tethered cord,
dorsal dermal
sinus

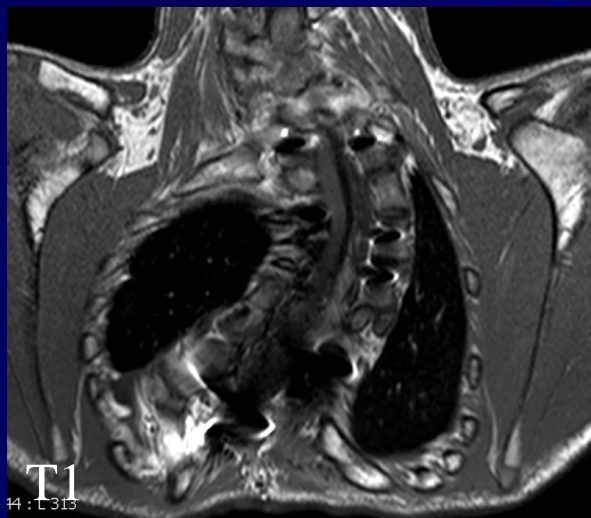

Prenatální diagnostika

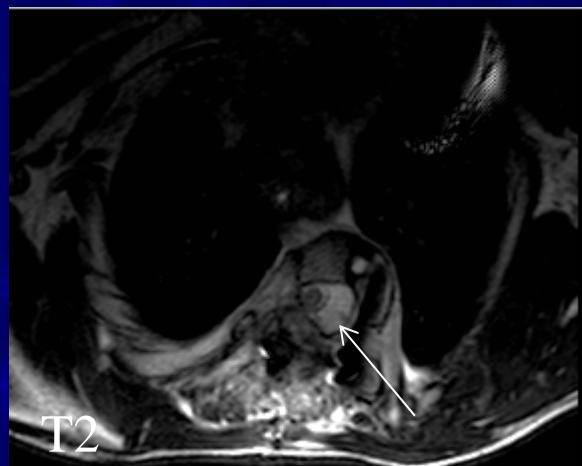
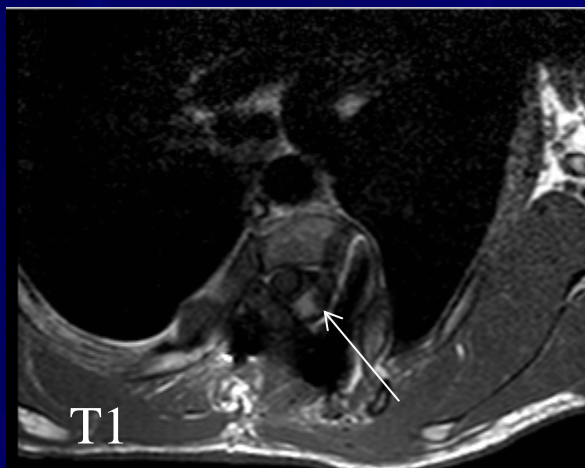

Snímky z archivu
doc.MUDr.M.Repka PhD

13 letý
chlapec, neurologická
symptomatika po
operaci – malý
epidurální hematom

Co očekává klinik ?

Diagnózu, (měření), sledování -
dynamika, správně zvolenou metodu
zobrazení

Děkuji za pozornost

